

СКЪПИ ФИЦЕ-ПРИЯТЕЛИ,

Процесите на промяна на политики, стратегии, програми, планове в системата за грижа текат бурно и изискват от нас не само да бъдем информирани и на гребена на вълната, но и да бъдем адекватни и да сме способни да контролираме нашето участие в тези процеси. Това се изисква не само, за да си вършим добре работата, но и за да изпреварваме събитията, тичайки с няколко крачки напред. Защо така философски гледам на нещата и за какви бури и събития става въпрос? Въсъщност, става въпрос за това, че от 2000 година, от момента на приемането на Закона за закрила на детето и създаването на Държавната агенция за закрила на детето до сега, са се случили и не са се случили много неща - реформирани и не реформирани са Домове за деца, реализирани и нереализирани са много проекти, усвоени и неусвоени са много европейски средства, ефективни и неефективни са голяма част от държавните структури в системата за грижа, работят и не работят много закони, променени и непроменени са много работещи в сферата колеги, успешни и неуспешни са много случаи на деца, нуждаещи се от помощ... Уморени и неуморни са много ентузиастични, които вярват, че техните усилия не са напразни и някой ден системата ще заработи перфектно, а от нас ще се очаква само да си вършим работата и да се радваме на успеха...

Скъпи колеги, няма да има такъв момент. Не защото сме в България, а защото перфектно функционираща система не съществува... Когато се срещаме с колеги от Холандия, Швейцария, Люксембург, те споделят, че в техните страни много неща не работят, дават лоши резултати, правят се реформи... Единствената разлика е, че те говорят за подобряване на ефективността и ефикасността и се занимават със стабилността на качеството на обслужване на клиентите на социалните услуги, а ние говорим за премахване на казармения тип институции и за въвеждане на работа по случай... Но пък ние си поставяме цели като: промяна в системата, създаване на нови услуги, алтернативни методи, а там всичко вече е открито...и няма възможност за революции. В България ни се налага да правим революция дори като си наложим да изхвърлим боклука

разделно... дори когато трябва да си представим, че децата в една група в институция трябва да се хранят не в обща столова, а в дневната на групата...

И така вече десет години. Десет години от живота ни... Десет години, през които децата, за които се грижихме в домовете пораснаха и имат свои деца... Десет години на реформа и борба. Колеги, не се отказвайте, не отивайте да работите като таксиметрови шофьори или продавачки, като бармани или в казино... Това са добри професии, но не са за вас, вие обичате децата и сте им верни...

Ако искате да получите малко повече мотивация прочетете книгата на Милко Илиев: "Десетият кръг на ада", представена в този брой на ФИЦЕ-бюлетина.

ФИЦЕ-България се фокусира във всеки брой върху определена тема. В този брой, освен разказа за холандската методика за обучение по смятане на деца Ремелка, основно място е намерила темата: Децата с девиантно и делинквентно поведение. С това можем да ви помогнем и се опитваме да ви помагаме от години с информация, статии, съвети и предложения.

Ще прочетете също така и за останалите проекти на ФИЦЕ-България, както и за резултатите от проекта на СУ „Св. Климент Охридски“ посветен на управлението на качеството в организациите за социална работа:

Бъдете силни, здрави и вдъхновени, а ние ще ви държим информирани и на гребена на вълната на промените.

*Дашенка Ташкова,
Председател на УС*

Дашенка Ташкова,
Председател на
Управителния съвет на
СПСПД „ФИЦЕ-България“

КЪДЕ Е ФИЦЕ- БЪЛГАРИЯ В ПРОЦЕСА НА ДЕИНСТИТУЦИО- НАЛИЗАЦИЯ?

Кратък преглед на историята и развитието на организацията и нейната мисия за подобряване системата за грижа за деца в България

1. История

Сдружението за педагогическа и социална помощ за деца “ФИЦЕ-България” е неправителствена организация, създадена през 2001 г. по инициатива на педагози, работещи в домове за деца. Учредяването на организацията е подкрепено от преподаватели от Софийски университет “Св. Климент Охридски”, както и от други специалисти: психиатри, лекари, психолози и т.н., работещи с деца в риск.

Днес във ФИЦЕ-България членуват над 60 юридически лица - домове за деца, общини, НПО и над 70 физически лица.

ФИЦЕ-България е 35-ата национална секция на ФИЦЕ-Интернационал - международна федерация, съветник на ЮНЕСКО, УНИЦЕФ и ЕКО-СОК, с основна мисия - чрез международна мрежа от професионалисти, работещи в практиката, да се обменят опит и знания за добри модели за работа с деца и техните семейства.

Благодарение на тази роля на международната федерация методистите и учителите на ФИЦЕ-България са имали възможност както да получат професионално образование в европейски страни, така и да работят в практиката в Европа и в България директно с деца и техните семейства.

2. Мисия

Мисията на ФИЦЕ-България е да работи за подобряване живота на децата в риск - децата, които се нуждаят от професионална подкрепа, защото: имат физически или ментални увреждания, заболявания, зависимости, социални проблеми или проблеми в семейството, в отношенията с родителите или поведенчески проблеми, както и проблеми с нарушаването на закона.

ФИЦЕ-България е членска организация - мрежа и реализира своята мисия като изследва, анализира, разработва и адаптира модели за работа с децата в риск и техните семейства, на които обучава както своите членове, така и всички професионалисти, обърнали се към Центъра за професионално обучение, лицензиран в Националната агенция за професионално образование и обучение.

3. Визия за реформата в системата за грижа за деца в България

От 2001 г. професионалистите от ФИЦЕ-България работят за реформиране на Системата за грижа за деца в риск. Основната цел на

сдружението е системата да се промени така, че децата (като цяло) да живеят със семействата си или поне да бъдат подготвени да живеят и функционират самостоятелно в обществото.

Екипът на ФИЦЕ-България е на мнение, че приближаването до тази голяма цел е възможно само чрез:

- повишаване професионалния капацитет на законотворците;
- повишаване професионалния капацитет на професионалистите от изпълнителната власт (централна и местна);
- повишаване професионалния капацитет на всички, работещи директно с клиенти в практиката;
- повишаване капацитета на преподавателите, обучаващи студенти, бъдещи кадри на системата.

В тясна връзка с точно това разбиране за пътя на реализиране на голямата цел, политиката на организацията е да работи близо и съвместно с практиката и да я променя в полза на децата. Екипът на ФИЦЕ-България реализира обучения и тренинги, използвайки ресурса на цялата международна ФИЦЕ-мрежа и комбинирайки интернационалния опит с българските условия, за да:

- осигури информация за различни възможни модели за работа по определен проблем;
- съвместно с българските професионалисти да бъде избран модел, апробиран и адаптиран в практиката;
- да бъде създаден български вариант, подходящ и възможен в този етап на развитие на системата.

В основата на подхода на ФИЦЕ-България стои убеждението, че за да бъде една реформа стабилна и ефективна (особено когато става въпрос за работа с деца), необходимото условие е практиците, директно работещи с клиенти:

- да бъдат убедени в необходимостта от промяна;
- да стигнат с подкрепа сами до идеята как може да се извърши тя;
- да говорят един и същ професионален език;
- да бъдат подкрепяни в процеса на натрупване и използване в практиката на конкретни знания и умения;
- да се научат да търсят и използват подкрепа.

За да постигнем тази промяна в нашето собствено мислене, в мисленето на законотворците, преподавателите, практиците и властите, през тези години нашият екип участва в работни групи към министерства, реализира международни и национални проекти, но преди всичко наша цел бе този сложен и труден процес на промяна да бъде извършван, изграждайки доверие и екипна работа между участниците в него.

ФИЦЕ-България подкрепя процеса на деинституционализация и вече 10 години работи за реформиране на системата. Нашето виждане обаче е, че към всеки случай, към всяка институция, към всяко населено място трябва да се подхожда индивидуално и конкретно, отговаряйки на следните въпроси:

1. Какви са потребностите на децата (анализ на случаите и планиране на грижата).
2. Какви са потребностите на техните семейства (работа с родителите като част от работата по случай).
3. Какъв е професионалният капацитет на специалистите в конкретното населено място: в институцията, в общината, на регионално ниво.
4. От какво се нуждаят те (информация, обучения, практическа подкрепа и супервизия).
5. Какви възможности има съответната местна власт:
 - финансови;

- сгради;
- воля за промяна.

6. Къде се срещат потребностите на клиентите (децата и техните семейства), професионалният капацитет на специалистите, възможностите на местната власт в този конкретен случай?

7. Къде в стратегическото развитие на района и политиката на страната се намира ситуацията на това населено място?

Според нас основният въпрос е КАК да работим с нашите клиенти, за да задоволим техните потребности. От това идват изискванията за знания и умения на персонала, за вида на помещенията и необходимите финансови средства за това. Разбира се, от този изходен пункт се развиват законовите възможности за предлагане и развиване на социални услуги, а от това пък и цялостната политическа насоченост на процеса и неговата продължителност във времето.

Приносът на различните НПО в България за конституирането и развитието на този процес е многообразен и различен. Всяко НПО тръгна в началото на реформата самостоятелно да налага собствена визия за формите и начините, по които да се случи процесът на промяна.

Сега е моментът на обединяването на усилията на всички: НПО, централна и местна власт, европейски институции. И това е много положително.

Един от проблемите обаче, според нас е, че забравяме да питаме хората, директно работещи с деца, какво мислят по въпроса и какви са ежедневните им проблеми в практиката; от какво се нуждаят, за да работят по-добре в името на добрия интерес на детето. Тези институции, тези хора, тези професионалисти са членове на ФИЦЕ-България и те желаят да вършат своята работа по-добре. На тях разчитаме и ще разчитаме като кадри, които ще работят в бъдещите социални услуги, в новите, по-добри и прогресивни европейски практики. Затова екипът на ФИЦЕ-България ги изслушва, обучава, съветва и подкрепя към промяна в този дълъг и труден процес.

Ние подкрепяме деинституционализацията, която преминава през хората, техните нагласи и ежедневие; ремонтирането или построяването на сгради; закриването на институции и разкриването на нови социални услуги и добри практики, но поэтапно, стабилно и без сътресенията от този процес да се отразяват отрицателно на клиентите; конкретно и на място, със своя специфика: в големите градове; в малките населени места; на централно политическо ниво.

4. Заключение

Колко години ще продължи процесът на реформиране на казармения модел в индивидуална работа по случай и предлагане на адекватни и необходими социални услуги? Работим целенасочено за съкращаване на нужното време. Единственият възможен начин за участие в това, за което компетентностите на екипа на ФИЦЕ-България позволяват, е: **оценка на конкретната ситуация и предоставяне на конкретно решение за всяко конкретно населено място** - без формули и предварителни нагласи. Нашите специалисти предлагат системни модели за работа с деца и техните семейства: от резидентентно настаняване, ако това се налага, до извеждане през различни по интензивност методи на работа и времеви рамки и продължаваща подкрепа в общността; от работа по превенция на изоставянето през създаване на механизми за оценка на ефективността на социалните услуги и индивидуалната работа по случай до формиране и обучение на местни екипи на промяната...

Нашият принос към реформата е - говорейки езика на практиката - да убедим участниците в реформата, че е необходимо да бъдат компетентни да я реализират; обучавайки ги на конкретни методи и техники

за работа с деца и семейства... И така да вървим заедно в процеса на деинституционализация и да реализираме нашата мисия за подобряване живота на децата в риск...

Ние не работим сами, наши партньори са: НПО с участието на техни експерти, университетски преподаватели и специалисти в домовете за деца, експерти от общините и международни организации. Експерти и обучители в нашите проекти често са специалисти, директно работещи с деца от самите реформиращи се институции.

В подкрепа на нашата досегашна политика, изцяло насочена към деинституционализация, ФИЦЕ-България ще продължава да привлича международен опит и финансови средства, като ги насочва в добрите, разнообразни по съдържание и вид, необходими за децата в България, практики, предлагайки конструктивни решения и следвайки нашето мото: Обединени в името на децата.